

TRANSCRICIÓN DO PODCAST

Escóitanse os primeiros versos do recitado de Víctor Freixanes: Sos. Manuel Antonio

Rosa: Ola, benvidos e benvidas a un novo episodio de “Botar a lingua a pracer”,

Eladia: Somos Eladia e Rosa, e de novo, aquí estamos para mergullármonos un pouco máis na literatura do século XX.

Rosa: E mergullar debes querer mergullar ti... Porque... mira que traerme ao porto de Rianxo! Pódesme dicir que facemos aquí, Eladia, ao pé deste veleiro?

Eladia: Ese “[pailebote](#)” que tes diante leva por nome Constantino Candeira. O poeta Manuel Antonio, a bordo deste veleiro, escribirá o seu libro :

Rosa: *De catro a catro. Follas sen data de un diario de abordo.* Entendo agora o poema que escoitamos ao comezo do podcast...

RECITADO DO POEMA “SOS” de Manuel Antonio, por Víctor Freixanes.

Eladia: Ese poema e moitos outros atópanse no caderno de bitácora no que Manuel Antonio describirá unha viaxe...

Rosa: Ou como lle chamaba el, unha singradura. Veña. cóntame máis!

Eladia: Pois se na literatura galega existe un poeta vangardista, vangardista, ese é Manuel Antonio! Sabes? é o único autor creacionista que temos de noso.

Rosa: Que dis? Creacionista? Ai, explícate ben, Eladia, que non hai quen te entenda!

Eladia: Manuel Antonio segue os principios dunha vangarda de moda en Europa chamada creacionismo. Por iso os poemas están cheos de metáforas complexas...

Rosa: Ahhh!! E por iso debuxa os poemas, non é? E así temos por exemplo unhas letras que debuxan a rosa dos ventos!!

Eladia: Mais non só introduce caligramas como novidade... Tamén deixa espazos en branco, xoga coa colocación dos versos ... A forma do poema é importante!.

Rosa: Ademais usa un vocabulario pouco frecuente para a poesía. Con tecnicismos como Paliebote, mastros, singraduras... unha chea de léxico marítimo...

Eladia: e mesmo palabras en linguas estranxeiras...

Rosa: Pois si que era moderna e avanzada a poesía de Manuel Antonio. Como se lle ocorre algo así?

APUNTAMENTO HISTÓRICO

- A Europa de principios do século XX experimenta grandes cambios sociais, económicos e políticos: a 1ª Guerra Mundial, a Revolución Rusa, o progreso das ciencias experimentais...
- Neste tempo de cambios xorden as vangardas, movementos de renovación, sobre todo nas artes plásticas e na literatura.
- A súa máxima é rachar co anterior e crear unha nova poesía. As obras vangardistas rexeitan a lóxica e mostran unha enorme fascinación pola innovación e a experimentación.
- Estes artistas e escritores vangardistas organizanse en grupos literarios tamén coñecidos como -ismos e difunden o seu ideario mediante manifestos e revistas.
- Entre os principais movementos de vangarda europeos destacan -ismos como o futurismo, cubismo, dadaísmo e surrealismo.

PECHE APUNTAMENTO HISTÓRICO

Eladia: Xa ves Rosa, Europa échese de movementos vangardistas... Pero lembra que a literatura galega a comezos do XX está nacente... estase asentando..

Rosa: E unhas vangardas moi rompedoras levarían todo por diante!

Eladia: Aí estás. Por iso a vangarda galega é tan especial, tan nosa. Introduce novas técnicas sen danar o que estaba feito de antes...

Rosa: Entendo, pero nós, sumámonos aos -ismos europeos!

Eladia: Por suposto! Temos textos surrealistas, futuristas, creacionistas,... E todos eles difundíanse nas revistas literarias da época!

Rosa: Desas revistas xa falamos noutro capítulo. Eran, Resol, Ronsel, Alfar..

Eladia: Certo! E outra maneira de difundir as súas ideas era nos manifestos. Ti coñeces o único manifesto vangardista das nosas letras, o Máis Alá?

Rosa: Coñezo! Está escrito por Manuel Antonio, do que falamos antes e....

Eladia: E Álvaro Cebreiro!! Si, un pintor...

Rosa: Hahaha! No “Manifesto máis alá” e no que os poñen a todos de volta e media!

Eladia: En fin, Rosa... non é así de todo!! No manifesto é certo que se fai un chamamento a rebelarse contra as normas establecidas...

Rosa: Siiii!! A rebelarse contra os vellos, os que escriben hoxe como si vivisen n-o antonte d´os séculos”, Queren acabar co ruralismo!!

Eladia: Con este texto rupturista entramos de cheo nas vangardas europeas.

Rosa: E mira, só escribía poesía vangardista Manuel Antonio?

Eladia: Noon, hai máis autores... O caso é que non son tan a rachar...Oíches falar de Amado Carballo, o maior representante do hilozoísmo?

Rosa: Hilozo... como dis?

Eladia: HILOZOÍSMO!!! Ou animismo se che gusta máis! é dun movemento de vangarda no que os elementos da natureza aparecen personificados...

Rosa: Cunha métrica e unha rima moi sinxeliñas, moi populares... Por iso tivo tanto éxito!!

Eladia: Si! E éxito tamén tivo un -ismo moi de noso: O NEOTROBADORISMO.

Rosa: Pero os trobadores non eran da Idade Media?

Eladia: Si, Rosa, pero é NEO trobadorismo, que quere dicir novo!! Xusto a comezos deste século XX os escritores galegos descubren que tiñamos un rico pasado literario.

Rosa: Claro! A esplendorosa lírica medieval!!!

Eladia: Iso é! Autores como Fermín Bouza Brey, Alvaro Cunqueiro... quedan abraiados ... E...

Rosa: Actualizan esta lírica, creando un -ismo propio. escoita!!!

[Escóitase a versión de “No niño novo do vento” da película “Pradolongo”](#)

Eladia: Ves? Usan os mesmo recursos de repetición ca nas cantigas: o paralelismo, o refrán...

Rosa: Falan do mesmo cós medievais (Música de novo.... “quen puidera namorala.... Meu amiiiiigo”) pero máis moderno.

[Escóitase a versión de “No niño novo do vento” da película “Pradolongo”](#)

Rosa: Oes Eladia! Polo de agora eu só che escoitei falar de homes...

[MÚSICA DE INTRODUCCIÓN DO APARTADO DEDICADO ÁS MULLERES: Soa “Hymne de femmes” de Habelas Hainas.](#)

Rosa: Só os homes escriben poesía vangardista??

Eladia: Pois que nós saibamos, si!

Rosa: Por que? As mulleres tiñan prohibido escribir, ou que?

Eladia: Prohibido non, pero vivían nunhas circunstancias... nas que as súas obras e as súas vidas quedaron silenciadas.

Rosa: Vaia, ho!

Eladia: Pero na pintura podemos seguir as súas pegadas.. Moitas delas dedicábanse á pintura como unha afección ... Máis que coma unha profesión.

Rosa: E que pintoras vangardistas temos en Galicia?!

Eladia: Unha das que máis sona tivo foi Maruja Mallo! Era de Viveiro, aínda que viviu por toda España e parte do estranxeiro.

Rosa: É tan boa pintora era que viaxa a París cunha bolsa de estudos.

Eladia: Isto fai que comece a pintar cadros con estética vangardista, especialmente surrealistas!!

Rosa: Eses cadros con cores tan intensas, imaxes alegres e cheas de vida!! Que foron pasando a tonalidades grises e escuras coa chegada da Guerra Civil española.

Eladia: E por mor da guerra terase que exiliar e continuará alen mar o seu traballo como pintora.

Rosa: Pero non era a única muller artista desa época, certo???

Eladia: Certo! Había outras que aínda seguen estando veladas en moitos espazos como María Corredoira, Mercedes Ruibal, Lolita Díaz Baliño...

Soa a música de peche do apartado dedicado ás mulleres: “Matriarcas” de Guadi Galego.

Eladia: Veña, Rosa, afastémonos un pouco do porto e camiñemos pola vila de Rianxo. Sabes quen naceu aquí ademais de Manuel Antonio e Castelao?

Rosa: Xa sei, xa sei! Rafael Dieste

Eladia: Aquí no paseo da ribeira podemos atopar a súa casa.

Rosa: Vaia con Rianxo! Cantos grandes das nosas letras nesta vila tan pequena! Dieste, se non me falla a cabeza...escribiu narrativa e teatro!

Eladia: Escribiu un único libro de contos titulado *Dos arquivos do trasno*.

Rosa: E vaia contos! Todos están envoltos nunha atmosfera de misterio. ... Que me dis do titulado “Encol da morte do Bieito?????? O Bieito, o Bieito ía vivo!!

Eladia: Vaia se ía vivo!! E de teatro, Dieste escribiu *A fiestra baldeira*. Nesta peza un dos protagonistas é un cadro que manda pintar don Miguel, un vello mariñeiro.

Rosa: Vaites! fala o cadro??

Eladia: Non, pero case toda a obra xira arredor del. O cadro ten como fondo os barcos e o mar. para a súa familia simboliza o atraso, a vergonza da vida mariñeira...

Rosa: Por iso queren cambiar o fondo...Que temas tan profundos para unha obra de teatro!

Eladia: En fin... Teremos que ir marchando, Rosa... Despídote cunhas palabras de MA. “O meu nome acenderá unha nova estrela en cada constelación!”

Rosa: Ahh! E por iso o título do programa “Constelación Vangarda”

Eladia: E vaia se acenderon as estrelas!! Con manifestos, poemarios, obras de arte, contos, teatro...

Rosa: Prenderon a constelación da nosa literatura no panorama vangardista europeo...

Eladia: Mais polo momento ben sabes... Bo saber é calar...

Rosa: Ata que sexa tempo de falar.

SOA MÚSICA DE PECHE: “MUIÑEIRA” DE BAIUCA.

Rosa: Tódalas historias que aquí se relatan, teñen por obxectivo achegar a literatura galega ás xeracións máis novas.

Eladia: Certo é, que ás veces nos tomamos algunha licenza, unicamente coa fin de ilustrar mellor as nosas palabras.

Rosa: Queremos agradecer a colaboración de tódalas persoas que nos axudaron ao longo deste proceso:

Eladia: A Víctor Freixanes recitando o poema de Manuel Antonio SOS.

Rosa: Tamén, a todos os que nos emprestaron a súa música:

Podcast “Constelación Vangarda”

Eladia: O Midas, de Tanxugueiras.

Rosa: O “Hymne de Femmes” de Habelas Hainas.

Eladia: “Matriarcas”, de Guadi Galego .

Rosa: Á Vía láctea films pola versión de “No niño novo do vento”

Eladia: ...e a “Muiñeira” de Baiuca

Rosa: Grazas especialmente a todas e todos os que nos escoitades.

Eladia: Se vos gustou e queredes saber máis de nós seguídenos nas nosas Redes @lingua_a_pracer

Rosa: Compartide coa vosa xente... para así espallarmos polo mundo ...

XUNTAS...a historia da nosa literatura!